

DOROTEO DE MIGUEL

Doroteo de Miguelen bilera etorri gara Uztarrotzeko herrira. Zure izena, zure izena, mesedez.

Ze?

Zure izena.

A! Nire izena, nola da, Doroteo de Miguel.

Uztarrotzekoa zara?

Bai, kebenik, zarra, zarra, ba ia, ia zarra.

Zenbat urte duzu?

Irorgeitalau... lau urte, ochenta y cuatro años ya.

Eta nola ikasi zenuen euskara?

Ni? Len erran dur, nere ama beti mintzatan zara. Gero, ola, egitan nuan, irur urte ilik, eta keben zomait... nonbait... mintzatan zerbait... Gaztekuez... zomait, zomait entelegatan, pero mintzatako ez balio. Nola ni bai, nik kontserbatu duzu oraino Erronkariko... ni banu..., kebenik in du... in du Estornes... Ezagutan du José Estornes? Kori, eman... artu kolaxe. Zureki gisa. Len ere mintzatu. Eta makina polita... anitx, anitx aldiz eraban koieta... korti... Errunkariko ba ni ez(ag)utzen dur, bai, anitx onki zomait mazte zarrak... Isaban... eta keben ere bai... Oin da sei eo zazpi mazte zarrak pero guziak ilik urai.

Guziak hil dira?

Ilik, ilik guziak, ilik, ilik guziak, todas, ya han muerto, las mujeres viejas. Zonbat dagoen berrogeita bost urte txikiago izanik. Nie exean pues ikusten ginan, nola solasten zra? Ze lan bear du egin? y zer tenpra daukau? Bai, bai, egin du euri? edo zer egin du? Bueno, au da así que... Orain mintzatako oraitako... eraun zak kura! Urbil, urbil zara? o nora bear dur xoa? o zer lan bear die egin? ta kolaxet, entelegaten koriek e bai. Erran dur nik banakien euskara... a! Keben, erdara... Orain mintzaten zara eskuaraz herrian, bertze jendearekin?

* * * * *

Isaban ez da eskuara mintzaten?

Isaban mazte bat igan urtian ilik eta kura anitx ongi mintzatan eta aniztan.

Igan urtian ilik eta kura. Emaztegaietan... batez.

Eta Xiberoan, eta Xiberoan?

Zuberoan? Zuberoan ez, dago...

Egon zara Zuberoan zu?

A! Zuberoan egon ni? Ez, ni ez; aieki keben, joan gazte, motikoa, artzayeki Erribrara, xoa; aniz eta bedratzu ilabete iñ artan eta beste iror...keben ardiekin. Zeinek?

Ardiekin, eta keben ilabete bai eta obro, bi ilabete bortian gasna egitan, kan, ardieki ibili dur. Eta gero bordaltu eta... bestian, pues ta keben lan egitan... bedarrak, garia, eta kolaxe, igitan, patata, ogia, eta orietan. Keben ere bai, ba dur... Isaban badur nik bi, bi ume mientras keben, beste bat Iruñan dago eta beste bat etxian bordaltuik.

Ta beste gauza bat. Almadieroak?

A! Bai! ba, bea, zur egitan ere bai egonda ni an, keben, urrunandu dago ez beste tenpra galdu dagolaik. ze beitu egunez, de día, ... zure egitan...ebakitan. xaki, ekusi du almadia? almadia ikusi du? Nola xatxi kebenik Zaragozara eoa eta Tortosara. Eguatxatik kebenti, artu... au baino zaparra! No me acuerdo cómo se

decían las avellanas...

Urrak?

*Urra, bai! urrataa. Bai. Urrata, oki xagi y el medio kolaxet, rema, gizona!
kebenti xoan, nola xoan orai karreterean automobilaz a Zaragozara, eta xoan hasta
Barcelona e...o Tortosara eben eltu rubia presatik urrun igari gizona! Xitan
Burgitik eta Salbatierra, gizon kurak anitx onki xoanik.*